

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Statligt stöd till företag: är det ändamålsenligt och effektivt?

(yttrande på eget initiativ)

(2016/C 013/05)

Föredragande: Edgardo Maria IOZIA

Den 19 februari 2015 beslutade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att i enlighet med artikel 29.2 i arbetsordningen att utarbeta ett yttrande på eget initiativ om

Statligt stöd till företag: är det ändamålsenligt och effektivt?

(yttrande på eget initiativ).

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 14 juli 2015.

Vid sin 510:e plenarsession den 16 och 17 september 2015 (sammanträdet den 16 september) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 198 röster för, 3 röster emot och 9 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) anser att konsekvensbedömning av statligt stöd är ett centralt verktyg för att kontrollera överensstämmelsen mellan resultat och föreslagna mål, vilket i sin tur bidrar till att resurserna kan fördelas på ett mer ändamålsenligt och effektivt sätt och förbättrar insynen och stödet till förvaltningsprocessen.

1.2 Många medlemsstater har redan utformat komplexa och strukturerade utvärderingssystem. Dessa system utvecklas parallellt med ett ökande intresse från den akademiska världen, vilket har gjort det möjligt att förbättra utvärderingsteknikerna och att öka precisionen hos de mätinstrument som finns tillgängliga för de beviljande myndigheterna.

1.3 Europeiska kommissionen har tillsammans med medlemsstaterna inrättat ett högnivåforum om statligt stöd till företag, som också riktar in sig på utvärdering.

1.4 I sitt tal vid högnivåforumet i december förra året förklarade Margrethe Vestager, kommissionsledamot med ansvar för konkurrens, följande: "Det finns två centrala aspekter av programmet för modernisering av det statliga stödet som är särskilt viktiga: **öppenhet** för att medborgarna ska veta vad deras pengar går till, och **utvärdering** för att de ska veta att pengarna har använts väl." EESK instämmer helt i detta budskap.

1.5 EESK välkomnar diskussionen om konsekvensbedömningar av politiken för företagsstöd, och uppmanar kommissionen att fördjupa den strategi som den har tillämpat i några år vid det här laget.

1.6 Det bör dock noteras att många stödordningar i dag inte genomgår konsekvensbedömningar, med undantag för de utvärderingar som fastställs i EU-förordningarna. I många fall kräver förordningarna endast en bekräftelse på att de individuella insatserna formellt uppfyller de rättsliga kraven – vilket inte möjliggör en heltäckande och långsiktig utvärdering av huruvida alla investeringar som gjorts till stöd för företag är ändamålsenliga och effektiva. EESK efterfrågar därför ett införande av konsekvensbedömningar över hela linjen, och eventuellt en sänkning av det tröskelvärde på 150 miljoner euro som den allmänna gruppundantagsförordningen fastställer som relevant tröskel för den genomsnittliga årliga budgeten för stödssystem för att de ska omfattas av kravet att lägga fram en plan för förhandsbedömning. I annat fall skulle många medlemsstater uteslutas, i synnerhet om det ifrågasatt stödet är stort i förhållande till medlemsstatens storlek.

1.7 EESK betonar att kommissionens roll gradvis förändras till följd av den övergripande rättsliga ramen för statligt stöd. Kommissionen går från den tidigare övervägande administrativa kulturen mot en ny samarbetsform med medlemsstaterna vars syfte är att optimera det statliga stödets resultat genom att fokusera på dess ändamålsenlighet och effektivitet. Antagandet av "moderniseringsprogrammet" var ett viktigt steg framåt.

1.8 Medlemsstaterna ska inrätta lämpliga mekanismer för utvärdering, som ska utföras av oberoende organ. EESK anser att det är nödvändigt att arbetsmarknadsparterna deltar i definitionen av utvärderingsmodellen, utan att man för den skull bortser från den breda erfarenhet som de offentliga myndigheternas personal har förvärvat. De senare bör ha en roll i utformningen av utvärderingsförfarandena, bör delta i utarbetandet av den slutliga rapporten och på så sätt sprida en utvärderingskultur inom de egna organisationerna för att gradvis förbättra utredningsprocessen. Kommissionen bör å sin sida arbeta för en harmonisering av utvärderingskriterierna i medlemsstaterna. Genom att fastställa jämförbara utvärderingskriterier blir det möjligt att göra en samlad utvärdering av det statliga stödets ändamålsenlighet och effektivitet.

1.9 Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt specifika omständigheter i de regioner som deltar i den statliga stödordningen. Tack vare kommissionens lovvärda beslut att undanta omkring 80 % av det statliga stödet från förhandsanmälan⁽¹⁾ kan medel beviljas omedelbart. En annan effekt av beslutet är dock att ansvaret och kostnaderna ökar betydligt för de lokala myndigheterna, och därmed ökar också de offentliga utgifterna. Medlemsstaterna måste därför koncentrera sig på att tillhandahålla nödvändiga resurser för att hålla riktade utbildningskurser och utbyta bästa praxis mellan de lokala myndigheterna. En kultur av partnerskap måste utvecklas på alla nivåer.

1.10 EESK tror att det nya systemet, som ger medlemsstaterna ansvaret för förhandsutvärderingen, kommer att leda till en ökning av de totala utgifterna för offentliga myndigheter och företag, vilket kräver noggrann planering i syfte att undanröja onödiga bördor och förenkla förfarandena. Kommittén konstaterar också att tidsfristen på sex månader för godkännandet av utvärderingsplaner för mycket komplicerade ordningar kan vara alltför kort och att utarbetandet av en kontrafaktisk modell för små stater kan innebära stora svårigheter.

1.11 EESK rekommenderar ett snabbt antagande av meddelandet om begreppet statligt stöd, särskilt för att hjälpa lokala myndigheter som på grund av den stora mängden undantag från kravet på förhandsanmälan har blivit ålagda dubbla bördor för att såväl identifiera vad som utgör statligt stöd och att genomföra det på ett sätt som är förenligt med marknaden. Till exempel när det gäller offentlig finansiering till kultur och bevarande av kulturarvet leder det oklara rättsläget i fråga om vad som utgör statligt stöd till att myndigheterna behandlar allt stöd som om det omfattades av reglerna om statligt stöd, med alla de administrativa och förfarandemässiga bördor som detta medför. Samma rättsliga osäkerhet råder för den offentliga finansieringen av all infrastruktur, särskilt efter domen i fallet om Leipzigs flygplats. Det måste finnas en klar och entydig definition av offentligt stöd till företag som inte utgör statligt stöd och sådant som utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i EUF-fördraget.

1.12 EESK välkomnar de ansträngningar som gjorts, men anser samtidigt att det är mycket viktigt att denna utvärderingskultur sprids till alla styrelsenivåer, både regionalt och nationellt. Den får därför inte begränsas till ovannämnda fall. Kommittén efterlyser därför ett förnyat åtagande från kommissionen och medlemsstaterna.

1.13 Den analys som gjorts visar att de offentliga myndigheterna saknar uppgifter om förvaltningskostnaderna för tillsynen av statligt stöd till företag. Det är omöjligt att göra en grundlig utvärdering av medlems effektivitet i förhållande till resultaten utan att räkna med hur mycket pengar myndigheterna använder, förutom att mäta stödet i sig. För att systemet ska vara öppet krävs att dessa uppgifter offentliggörs. På grundval av de tillgängliga uppgifterna uppgår de totala administrativa kostnaderna till cirka 5 %, vilket ska läggas till kostnaderna för efterlevnad, som uppskattas till ytterligare 5 %, plus de extra kostnaderna för utvärdering, som kommissionen uppskattar uppgå till strax under 1 %. Objektivt tycks detta belopp – som troligen underskattats – orimligt högt.

⁽¹⁾ Tal av Margrethe Vestager, kommissionsledamot med ansvar för konkurrens, vid högnivåforumet för medlemsstaterna den 18 december 2014.

1.14 EESK uppmanar kommissionen att undvika ytterligare oväntade bördor för företagen och se till att utvärderingssystemet blir mer effektivt och ändamålsenligt i stort.

1.15 Det är mycket viktigt att man i utvärderingen också beaktar effektiviteten av de administrativa kostnaderna och de kostnader som följer av utvärderingsmodellerna.

1.16 Jämförbarhet mellan olika modeller och flexibilitet i fråga om storlek, typ och indikatorer bör säkerställas genom att förenkla förhandsbedömningen och harmonisera kriterierna för efterhandsutvärderingen.

1.17 EESK efterlyser en integrerad vision för kommissionens åtgärder inom de olika områdena av den ekonomiska politiken – strukturfonderna, statligt stöd, partnerskapsavtal för handel – i syfte att skapa ett enhetligt europeiskt ekonomisk-politiskt program som bygger på utveckling och tillväxt.

1.18 EESK rekommenderar att man använder kriterier liknande dem som anges i kommissionens delegerade förordning (EU) nr 240/2014⁽²⁾ av den 7 januari 2014 om den europeiska uppförandekoden för partnerskap inom ramen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna – som fastställer en skyldighet att rådfråga alla potentiella aktörer – för att utarbeta en separat förordning om utvärdering av det statliga stödets effektivitet och ändamålsenlighet.

1.19 Man bör säkerställa insyn i utvärderingarna genom största möjliga offentlighet, vilket redan är fallet i vissa medlemsstater när det gäller företag och det stödbelopp som de beviljats.

1.20 EESK rekommenderar att utvärderingsplanerna ska omfatta följande:

- Uppnåendet av det politiska målet.
- Effekterna på konkurrensen och handeln.
- Instrumentets effektivitet och ändamålsenlighet.
- Förhandskontroll av villkoren för en fortsättning av stödordningen eller för ett liknande system på mikronivå (specificering av stödet).
- Stimulanseffekten.

1.21 EESK önskar delta i utvärderingen av den övergripande ändamålsenligheten och effektiviteten i systemet för statligt stöd i slutet av perioden 2014–2020.

2. Inledning

2.1 Stöd till företag kan snedvrída konkurrensen och fragmentera den inre marknaden, vilket strider mot fördragets karaktär och anda, om stödet inte omfattas av tydliga regler, inte inriktas på produktiva verksamheter och företag som särskilt investerar i innovation, forskning och utveckling som ger ekonomiska och sociala fördelar och inte begränsas och kontrolleras.

2.2 Den negativa ekonomiska situation som råder sedan flera år tillbaka har gett upphov till allvarliga nationella kriser som oundvikligen påverkar företag, arbetstagare och medborgare. Detta kräver en förhållandevis flexibel ansats, vilket EU:s största konkurrenter på de internationella marknaderna har insett (som inte omfattas av gemensamma regler för statligt stöd). De europeiska företagens konkurrenskraft måste bli ett viktigt riktmärke. Arbetslösheten i Europa är en nödsituation. Investeringarna har minskat med 15 % sedan toppen 2007, och 25 miljoner européer är fortfarande arbetslösa. Fem miljoner av dessa är ungdomar, och de flesta är kvinnor⁽³⁾.

⁽²⁾ EUT L 74, 14.3.2014, s. 1.

⁽³⁾ <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=teilm020&language=en>

2.3 En intressant studie från Europaparlamentet⁽⁴⁾ visade att det finns stora skillnader mellan de system som för närvarande tillämpas i EU och Förenta staterna. "EU:s konkurrenspolitik har stränga regler för statligt stöd, medan den amerikanska lagstiftningen inte innehåller några bestämmelser på detta område." På begäran av den dåvarande kommissionsledamoten Joaquín Almunia har ett EU-förslag om reglering av statligt stöd tagits med i de pågående förhandlingarna mellan EU och Förenta staterna om ett transatlantiskt partnerskap för handel och investeringar⁽⁵⁾.

2.4 Förslaget förefaller dock svagt och utan betydelse⁽⁶⁾. Europa kommer att fortsätta att ha den mest restriktiva lagstiftningen i världen. Detta bidrar å ena sidan till att fullborda den inre marknaden, men straffar samtidigt våra företag. Ett europeiskt företag som tillverkar i Förenta staterna blir berättigat att motta statligt stöd som inte är tillåtet i EU. Detta kommer att bli ännu lättare i och med antagandet av avtalet. EESK riktar en allvarig varning till kommissionen om att inte ge amerikanska företag företräde i frihandelsavtalet.

2.5 Erfarenheten hittills visar att det krävs en grundlig översyn av EU:s program för statligt stöd.

2.6 De senaste årens ekonomiska och finansiella kris har föranlett en radikal översyn av de utgiftskriterier som används för att fastställa politiken för offentliga investeringar och företagsstöd på samtliga styrningsnivåer. Behovet av att hitta bättre sätt att rationalisera stödet och endast ge stöd om det finns ett lämpligt mervärde (vilket kommer att förbättra stödets kvalitet och samtidigt möjliggöra en lämplig övervakning av stödets ändamålsenlighet och effektivitet) har blivit en särskilt viktig prioritering mot bakgrund av resursbristen och de begränsade medel som finns tillgängliga.

2.7 EESK anser att det är nödvändigt att ta reda på vilken effekt politiken för företagsstöd har haft, om de identifierade stödinstrumenten är lämpliga och om de administrativa och förvaltningsmässiga kostnaderna står i proportion till de uppnådda resultaten. Det är viktigt att tänka på att det som inte kan mätas inte heller kan identifieras eller förbättras. De åtgärder som har vidtagits hittills har följt den linjen.

2.8 Utvärdering kan tyckas vara en teknisk fråga som endast är av intresse för en begränsad krets av akademiska forskare, men utförs faktiskt av många konsulter som specialiserar sig på finansiella revisioner eller projekt- och programutvärderingar. Eftersom utvärderingar har gjorts till en central prioritering i kommissionens agenda för smart lagstiftning har detta också blivit en central fråga i regleringspolitiken, som ger upphov till viktiga förvaltningsmässiga och institutionella frågor, utöver utgiftsprogrammen⁽⁷⁾.

2.9 Sedan 2008 har generaldirektoratet för regional- och stadspolitik utvecklat kontrafaktiska utvärderingsprogram för att stödja de befintliga utvärderingarna (förhands- och efterhandsutvärderingar), som utförs under programplaneringen av strukturfonderna.

2.10 Som ett led i sitt program för modernisering av det statliga stödet införde generaldirektoratet för konkurrens i maj 2012 konsekvensbedömningar med kontrafaktiska analystekniker för vissa stödordningar⁽⁸⁾. I och med den nya allmänna gruppundantagsförordningen blir utvärdering av stora stödordningar (med en årlig budget på över 150 miljoner euro) obligatoriskt för vissa sektorer, såsom regional utvecklingspolitik, stöd till små och medelstora företag, forsknings-, utvecklings- och innovationsstöd, miljö- och energistöd samt stöd till bredbandsinfrastruktur. Några nationella planer har redan lämnats in (fyra) och andra planer på området för forskning, utveckling och innovation samt bredband behandlas för närvarande (cirka tio).

⁽⁴⁾ http://www.europarl.europa.eu/RegData/bibliotheque/briefing/2014/140779/LDM_BRI%282014%29140779_REV1_EN.pdf

⁽⁵⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/january/tradoc_153019.6%20Competition%20SoE%20Subsidies%20merged.pdf

⁽⁶⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/january/tradoc_153031.pdf

⁽⁷⁾ http://www.lexxion.de/pdf/ejrr/ejrr_2015_01-005.pdf

⁽⁸⁾ Kommissionens förordning (EG) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den gemensamma marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (EUT L 187, 26.6.2014, s. 1).

2.11 Europeiska revisionsrätten ingrep nyligen i fråga om de resultatutvärderingssystem som används av EuropeAid, som revisionsrätten ansåg vara olämpliga⁽⁹⁾. För närvarande granskas de utvärderingssystem som används i alla kommissionens verksamheter.

2.12 Det behövs ökad konsekvens mellan de metoder som används för att utvärdera statligt stöd och resultaten av strukturfondernas användning samt en grundlig översyn av all utgiftspolitik i unionen.

2.13 Syftet med att använda en kontrafaktisk metod för att utvärdera effekterna av offentlig politik är att kontrollera att politiken uppnår den önskade förändringen av beteendet eller villkoren för en viss grupp stödmottagare. Den kontrafaktiska metoden definierar i vilken utsträckning stödet, i stället för andra faktorer, har bidragit till att uppnå ett visst resultat. Detta kallas ibland stimulansseffekt.

2.14 Syftet med utvärderingsprocessen är alltså att fastställa den kausala effekten av den politik som förts, men endast politikens direkta effekt. Med andra ord elimineras eventuella snedvridningar till följd av allmänna makroekonomiska förhållanden eller olika typer av företag.

2.15 Den kausala effekten är skillnaden mellan de observerbara utfallsvariablerna efter politikens genomförande (faktisk situation) och vad som skulle ha skett om politiken inte hade genomförts (kontrafaktisk situation).

2.16 Denna typ av analys har tagits fram för att tillgodose behovet av att fastställa belegg för stödets nettoeffekt och omfattningen av denna effekt. Det är t.ex. möjligt att analysera om stödförändringarna ger positiva eller negativa effekter, i vilken utsträckning så är fallet, om de observerade förändringarna verkligen kan tillskrivas den genomförda politiken, om resultaten varierar mellan olika stödmottagare (stora eller små företag), mellan regioner eller över tiden, och om de förvaltningsmässiga och administrativa kostnaderna är proportionerliga och hållbara.

2.17 Även om detta ämne har behandlats utförligt i den ekonomiska litteraturen, särskilt under de senaste årtiondena, finns det endast ett fåtal offentliga myndigheter i EU-medlemsstaterna som fortsätter att använda och utöka konsekvensbedömningar för att övervaka och förbättra sin politik för företagsstöd.

2.18 Till de mest intressanta fallen hör insatserna i Storbritannien, som regelbundet har utvärderat regionala stödprogram sedan 2001 med användning av kvasiexperimentella utvärderingstekniker, och Nederländerna, som inrättade en expertarbetsgrupp för konsekvensbedömningar 2012. Finland har å sin sida inrättat Innovationsfinansieringsverket (Tekes), och Slovenien antog lagen om övervakning av statligt stöd 2001.

2.19 Med detta yttrande vill EESK bidra till de diskussioner som förs mellan Europeiska kommissionen och medlemsstaterna om ändamålsenligheten och effektiviteten i stödåtgärder för företag och behovet av att öka användningen av konsekvensbedömningar.

3. Varför utvärdera? Lärdomar från litteraturen

3.1 Syftet med detta yttrande är att på grundval av empiriska bevis från kontrafaktiska analyser visa på vikten av utvärdering. Utvärderingar bör inte längre betraktas som en akademisk övning, utan som en grundläggande, institutionaliserad praxis som är integrerad i policycykeln: genomföra, övervaka, utvärdera och omarbete.

3.2 I detta yttrande undersöks en rad studier från olika EU-medlemsstater för att lyfta fram de viktigaste lärdomarna, nämligen de politiska följderna i form av ökade investeringar, produktivitet, sysselsättning, innovation och kostnader för stödordningarna. Med hjälp av dessa indikatorer blir det möjligt att förstå effekterna på tillväxten, och de är inriktade på behovet av riktat stöd av hög kvalitet.

3.3 Även om förekomsten av ett positivt samband mellan offentligt stöd till företag och förbättrade resultat (investeringar, sysselsättning, nya produkter) ofta betonas i litteraturen, är det viktigt att tänka på att stödets incitamenteffekt inte kan tas för given. Det finns flera andra faktorer som påverkar resultaten av politiska åtgärder, t.ex. de allmänna ekonomiska tendenserna, marknadens funktion och den allmänna beskattningen.

⁽⁹⁾ http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/INSR14_18/INSR14_18_SV.pdf

3.4 I en studie som analyserade effekterna av lag 488 i Italien visar Martini och Bondonio (2012) att företag som fick direktstöd i genomsnitt minskade sina privata investeringar. I detta fall verkar direkt statligt stöd till företag ha lett till minskade utgifter för privata investeringar, vilket i sin tur minskar behovet av privata medel. Statligt stöd måste vara ett komplement till och inte ersätta investeringar.

3.5 I litteraturen framhålls även vissa problem när det gäller stödets effekter på produktiviteten. I en utvärderingsstudie av brittiska företag som mottog stöd inom ramen för det regionala selektiva stödprogrammet (*Regional Selective Assistance*, RSA) drar Criscuolo (2012) slutsatsen att produktionsökningen inte var statistiskt signifikant ⁽¹⁰⁾.

3.6 Dessa slutsatser förefaller överensstämma med andra empiriska bevis som visar att direkt stöd ofta har en positiv effekt på produktionsvolymerna, men inte på produktiviteten. Företag som får stöd växer alltså, men blir inte effektivare. Detta kan öka risken för att icke konkurrenskraftiga företag finns kvar på marknaden.

3.7 Genom statistiska ekonometriska modeller som kartlägger effekten av stöd med hjälp av en kontrafaktisk metod är det också möjligt att visa nettoeffekterna för specifika stödåtgärder på sysselsättningen. Det gör det möjligt att mäta den arbetskostnad per enhet som "skapas".

3.8 Det finns ofta en skillnad mellan antalet nya arbetsenheter som direkt kan tillskrivas stödet och den statistik som registreras i efterhandsutvärderingen. I en studie av stödåtgärder för små och medelstora företag i Polen visar Trzciński (2011) att av de 25 000 nya arbetstillfällena som "skapats" tack vare stödet kan endast 10 550 faktiskt tillskrivas den genomförda politiken ⁽¹¹⁾. Bondonio och Martini (2012) drog samma slutsats. Av de 89 000 nya arbetstillfällena som registrerades i efterhandsutvärderingen av lag 488 hade endast 12 500 faktiskt skapats, till en kostnad av 232 000 euro per arbetsenhet ⁽¹²⁾. Det statliga stödets effekt på befintliga arbetstillfällena och därmed på skyddet av den lokala, regionala eller nationella ekonomin är en annan faktor som bör beaktas.

3.9 Stöd till företag ger olika effekter beroende på beviljat stödbelopp, företagets storlek, det geografiska område där företaget är beläget och typen av utlovat stöd. De offentliga beslutsfattarna bör ha tillgång till empiriska bevis från sådana analyser som vägledning för sina val och för att hjälpa dem att förstå vilken typ av stöd som är lämpligast och i vilket sammanhang. Såsom tydligt har visats är det nödvändigt att utforma riktade stödåtgärder för att göra politiken mer ändamålsenlig och effektiv.

4. Kommentarer

4.1 Europeiska kommissionen måste fortsätta sina insatser för att öka medvetenheten om de vanligaste principer och metoder som tillämpas på konsekvensbedömningar. EESK anser i synnerhet att seminarier om utvärderingstekniker bör hållas i de olika medlemsstaterna, i samarbete med universitet, forskningsinstitut, arbetsmarknadens parter och andra intressenter. Tack vare denna erfarenhet kan kommissionen förbättra förståelsen av de hinder som uppstår vid tillämpningen av lagstiftningen och snabbt ingripa när så krävs.

4.2 Även om kommissionens insatser är välkomna är det viktigt att fler stödordningar utvärderas, särskilt när det handlar om stora stödbelopp. Det är också viktigt att främja en diskussion om metoderna för att komplettera de kontrafaktiska utvärderingsteknikerna med nya utvärderingsinstrument som även omfattar effekter av andra typer av företagsstöd (finansierat stöd, indirekt stöd, industripolitiska åtgärder i sig).

4.3 EESK insisterar på att man måste utveckla en lämplig pluralistisk metod för utvärderingskriterierna och utvärderingsparametrarna. Kommissionen försäkras ⁽¹³⁾ att "detta ska garantera att det statliga stödet främjar innovation, miljövänlig teknik och utveckling av humankapital, undviker skador på miljön och på sikt främjar tillväxt, sysselsättning och EU:s konkurrenskraft". Var och en av dessa beståndsdelar bidrar till en konsekvensbedömning av statligt stöd som går utöver en enkel kostnadsbedömning. Europaparlamentet önskar få delta i definitionen av utvärderingsmetoderna samt av EU-reglerna om statligt stöd, eftersom den har ett stort inflytande på de ekonomisk-politiska beslut som fattas av medlemsstaterna. EESK betonar också att det i forskningssyfte skulle vara viktigt med fri tillgång till utvärderingsdata, så att man kan förbättra de metoder som används.

⁽¹⁰⁾ Criscuolo, C, R. Martin, H. Overman och J. Van Reenen (2012), *The causal effects of an industrial policy*, CEPR Discussion Papers 8818.

⁽¹¹⁾ Trzciński, R. (2011), *Towards Innovative Economy – Effects of Grants to Enterprises in Poland*, ed. Jacek Pokorski.

⁽¹²⁾ Martini, A. och D. Bondonio (2012), *Counterfactual impact evaluation of cohesion policy: impact and cost effectiveness of investment subsidies in Italy*, rapport för Europeiska kommissionen, GD Regional- och stadspolitik.

⁽¹³⁾ COM(2012) 209 final.

4.4 Det skulle vara nyttigt för kommissionen att tillsammans med nationella och europeiska statistikorganisationer diskutera möjligheten att inrätta en tillförlitlig databas över statligt stöd till företag som en del av en gemensam metodologisk ram. Detta skulle säkerställa insyn i beslutsprocesserna och skulle även främja forsknings- och utvärderingsverksamheter, både av myndigheter och berörda forskare.

4.5 Universitet och forskningsinstitut kan spela en avgörande roll för att öka medvetenheten om och gå över till en kultur av utvärdering och sprida nya och mer avancerade instrument för utvärdering av offentlig politik. Dessutom kan kommissionen anlita oberoende forskningsinstitut för att utföra fallstudier i syfte att utvärdera stödets ändamålsenlighet inom vissa sektorer, såsom stöd till forskning, utveckling och innovation, små och medelstora företag, energisektorn samt infrastrukturer.

4.6 Med tanke på att de utvärderingar som krävs enligt de nya EU-förordningarna inte beaktar de effekter som politiken för företagsstöd har på den europeiska ekonomin i stort, bör kommissionen inleda en pilotstudie om denna fråga i slutet av den löpande programperioden (2014–2020). Syftet med studien bör vara att undersöka de viktigaste faktorer som avgör hur stödet används, definiera förhållandet mellan stöd till företag och den beviljande myndighetens ekonomiska möjligheter och försöka förstå kopplingen mellan sammanhållningspolitiken och konkurrenspolitiken.

4.7 Detta yttrande är det första steget i EESK:s arbete med att mäta effekterna av statligt stöd till företag. Yttrandet behandlar och stöder kommissionens verksamhet på detta område. EESK anser dock att det är viktigt att diskussionen stärks och breddas. EESK kommer därför även i fortsättningen att nära följa kommissionens arbete på detta område och främja en kultur av utvärdering av effektiviteten och ändamålsenligheten där så är möjligt.

Bryssel den 16 september 2015.

Henri MALOSSE
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*
